Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIV. Cena lista je $5.00. Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., petek, 21. januarja (Jan. 21) 1921. Subscription $5.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 17.

Published and distributed under permit (No. 146) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

NARODNA MEŠČANSKA FEDERACIJA V NOVI LUČI.

DOZDAJ JE GOBEZDALA LE O HARMONIJI MED DELAVSTVOM IN PODJETNIŠTVOM.

Zdaj pa hoče preprečiti trgovske stike z Rusijo.

New York, N. Y.—Plesna dvorana v Astorjevem hotelu je bila briljantno razsvetljena, kajti "Narodna meščanska federacija" je sklicala shod, da protestira proti otvoritvi trgovine z Rusijo. Ta organizacija je dozdaj navadno oznanjevala le harmonijo med delavstvom in podjetništvom in za dosego tega njenega ideala je smatrala kot najbolje sredstvo **odprto delavnico.** Mogoče je končno spoznala resnico, da se ta njen ideal dozdaj še ni nikjer uresničil, ker je nemogoče, da bi bila volk in koza sita, če sta skupaj v enem hlevu. To spoznanje je mogoče vzrok, da je federacija posvetila zdaj svojo pažnjo drugim rečem.

Reklama na shod je bila velika, a kljub temu je prišlo na shod do pet sto ljudi, ki najbrž niso vedeli, kako naj zapravijo svoj čas popoldne.

Za Ralph Easleyja, predsednika eksekutive federacije, nasprotnike "Ameriške delavske federacije" in vsake napredne misli, je bila igrača, da je zabaval svoje poslušalce. Prečital je imena govornikov. Prvi je bil William C. Redfield, bivši trgovski tajnik, zadnji pa James P. Holland, predsednik "Državne delavske federacije" v New Yorku. Nobenemu govorniku ni bilo težko izvabiti močan aplavz, če je govoril o "brigantih," "lopovih," "tatovih," "vratorezih" ali če se je poslužil še bolj krepkih psovk, kadar je govoril o sovjetski Rusiji.

Visoko moralno razpoloženje je zavladalo po dvorani, ker je bila navzoča Emelina Pankhurstova, znana angleška sufražetka. Poslušalci so šepetali drug drugemu v uho, da jo je poslal sam Lloyd George, da organizira odpor proti Rusiji. Izrabila je svoj čas s pripovedovanjem, da imajo ženske zdaj volilno pravico in zaradi tega imajo ravno tiste pravice, da se bojujejo proti Rusiji kot možki.

Redfield je zabaval poslušalce z dogodkom, o katerem se najbrž ni še nikdar govorilo zunaj urada. Dejal je, da se spominja na ta dogodek zaradi okraskov iz platine, ki jih nosijo dame.

"V vojnem času smo bili v veliki potrebi za platino v tej deželi. V resnici smo bili v taki potrebi, da smo morali poslati v Rusijo nekaj agentov, preoblečenih kot uradnike "Rdečega križa." Enemu se je posrečilo, da je ušel s 100,000 unčami te kovine, od katere je bila vsaka unča vredna sto pet dolarjev, drugemu pa z 90,000 unčami."

Kmalu za tem je pa z razgretim glasom rekel: "Ti nečastni tatovi v Rusiji pošiljajo agente preko Evrope s sporočili za I. W. W. in komuniste v tej deželi. Vesel sem, da lahko povem, da so bili nekateri njih ujeti in ustreljeni v Evropi."

Conde B. Pallen, predsednik departmenta za študiranje revolucionarnega gibanja, je govoril, da seznani poslušalce z začetnimi nauki revolucionarne filozofije.

"Sovjet," je povdaril govornik, "je razpad zapadne civilizacije. Marks in Engels sta odprto priznala, da za nju ne velja buržoazna morala. Lastnina je tatvina, pravita Marks in Engels. Lenin in Trockij se ravnata strogo po teh naukih.

"Marks in Engels pravita, da je družina podlaga privatne lastnine. Zaradi tega so boljševiki opustili družino. Umazani roparji!

(Dalje na 4. strani.)

OSEM UR DELA ZA MATERE DELAVSKEGA RAZREDA; PREVISOKA PLAČA KONGRESNIKOV.

Washington, D. C. — Kongresniki so prejeli pismo iz Brooklyna, N. Y., z zahtevo, da kongres sprejme zakon osemurnega delavnika za gospodinje in da morajo omožene žene, ki so brez otrok, pomagati tri dni v tednu pri delu ženam z otroci. Pismo se tudi glasi, da 60 odstotkov kongresnikov prejema večjo plačo kot so je vredni. Pismo ima podpis "Žene in matere industrijalnih delavcev".

FARMARSKA ZAVEDNOST NARAŠČA.

ZA ZARUBLJENO ŽIVINO NI BILO KUPCA.

Bankirju ni drugega preostalo kot reči farmarju, da žene zarubljeno živino domov.

Bismarck, N. D. — Med farmarji narašča tudi zavednost, da med njimi ne sme biti "garjevcev," kar dokazuje dogodek, ki se je odigral tukaj.

Neki bankir je dal farmarju zarubiti njegova živino, ker mu ni plačal vknjiženega dolga. Nizke cene za pšenico in druge nezgode so pritirale farmarja v položaj, da ni mogel plačati svojega dolga ob pravem času.

Zarubljena živina je bila prignana na javno dražbo. Tam je bilo zbranih več ko tisoč farmarjev, da se udeleže javne dražbe. Kmalu je šla vest od ust do ust, zakaj je bila živina postavljena na trg in da se proda tistemu, ki največ ponudi zanju. Dražilec je pričel klicati ceno. Poslužil se je vseh dražilskih umetnosti, toda farmarji so gledali vanj, delali dovtipe in zbijali šale, toda ponudbe ni bilo od nobene strani. Bankir je nekaj časa debelo zijal, kaj to pomeni, končno je pa vendar spoznal, da farmarji zarubljene živine še zastonj ne marajo. Rekel je farmarju, naj žene živino domov in kadar bo imel denar, mu naj poravna dolg.

Znano je, da farmarji nočejo prodati pšenice pod ceno mlinarskim in denarnim interesom. Bankirji so se dogovorili, da farmarjem prodajo živino, da jih tako prisilijo postaviti pšenico po takih cenah na trg, kot jih je določil Wall Street. Bil je napravljen prvi poizkus, ki je pa zelo klaverno končal za bankirje.

Da, tudi med farmarji narašča zavednost, tudi med nje prodira spoznanje, če hočejo zmagovati v gospodarskih bojih s privatnimi bizniškimi interesi, tedaj morajo biti pred vsem solidarni med seboj.

PALMER JE PROTI POMILOŠČENJU VSEH POLITIČNIH KAZNJENCEV.

Washington, D. C. — Justični tajnik Palmer je pred senatnim justičnim odsekom nastopil proti splošnemu pomiloščenju političnih kaznjencev. Izrekel se je za preklic protišpijonažnega zakona, a priporočil je v isti sapi, da naj kongres sprejme postave, s katerimi bo mogoče brzdati radikalne elemente.

Palmer je slišal nekaj dobrih besed od senatorjev, posebno senator Walsh ga je precej trdo prijemal. Zaslišanje še ni končano, ampak pravo zaslišanje prične še le prihodnji torek, ko bo zaslišan znameniti jurist Zachariah Chafee, profesor na harvardski univerzi, ki je prvi podpisal obtožnico proti justičnemu tajniku Palmerju.

VREME.

Chicago in okolica: V soboto jasno in gorko. Južnozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 49, najnižja 40. Solnce izide ob 7:13, zaide ob 4:50.

KROJAŠKI PODJETNIKI BI RADI PRIKRILI SVOJ PORAZ.

VELEBIZNIŠKO ČASOPISJE JIM POMAGA Z LAŽMI.

Well, laž ima kratke noge, čeprav pride izpod žmekavzarskega peresa.

New York, N. Y. — Krojaški podjetniki so izprli svoje delavce že v decembru. Izpor so izvršili v zavesti, da prav zanesljivo zmagajo. V začetku, to je prve dni izpora, je še nekaj kazalo zanje, ali položaj se je pričel hitro spreminjati, ko so nekateri podjetniki omahnili in podpisali pogodbo z organizacijo. Jasno je bilo že v začetku minolega tedna, če Sonneborn kompanija podpiše pogodbo z organizacijo krojaških delavcev, da bodo podjetniki prav zanesljivo tepeni. Sonneborn kompanija je podpisala pogodbo. Trmoglavi podjetniki, ki so izjavili, da hočejo vzdržati v trmoglavosti, pa naj pride kar hoče, so hoteli to resnico prikriti, kajti prepričani so bili, če se izve resnica, da bodo podjetniške vrste kmalu še bolj razredčene. Skrbeli so, da je prišla v velebizniške dnevnike vest, da je Sonneborn kompanija odprla svojo tovarno **kot odprto delavnico in da ni podpisala pogodbe z organizacijo.**

Komaj je bila ta vest priobčena, je Borris Emmet, delavski poslovodja kompanije, podal izjavo, v kateri je odločno izjavil, da so dnevniki priobčili neresnico in da je družba podpisala pogodbo z organizacijo. Velebizniškim dnevnikom ni zdaj drugega kazalo, da so prihodnji dan poročali resnico in priznali, da je vest prejšnjega dne prišla pomotoma v liste.

Tako so trmoglavi podjetniki s svojo neresnično vestjo dosegli ravno nasproten učinek. Demoralizacija v njih vrstah je postala še večja. Marsikateri podjetnik, ki se je preje kujal podpisati pogodbo z organizacijo, je prišel do prepričanja, da je zanj najbolje, da popravi, kar je zamudil.

Tudi v Bostonu postaja položaj za delavce vedno bolj ugoden. Pogodbo z organizacijo je podpisalo dozdaj štirinajst tvrdk, pri katerih dela dvajset odstotkov izprtih krojaških delavcev.

Nekaterim podjetnikom ne gre v glavo, da delavske vrste postanejo v tistem trenotku bolj čvrste, ko delavci spoznajo, da podjetniško javkanje o slabih časih, da nimajo naročil itd., nima drugega namena kot razdrti delavsko strokovno organizacijo. Dokler so delavci mislili, da je na podjetniških besedah nekaj resnice, se niso prav čvrsto upirali in so bili pripravljeni na kompromise. Ko se je pa pokazalo konjsko kopito podjetnikov, se je pojavila v tistem trenotku tudi bojevitost v delavskih vrstah. Podjetniki so sami zakrivili, ker zdaj to žanjejo, kar so sejali. Poraženi bodo in poraza jih ne rešijo tudi najdebelejše laži. Ako še niso o tem prepričani, se pa prepričajo o tem že mogoče v prihodnjem tednu prav zanesljivo.

NA TISOČE BREZPOSELNIH, PODJETNIKI PA IŠČEJO DELAVCE V KANADI.

Seattle, Wash.—Henry White, naseljeniški komisar, izjavlja, da tukajšnji podjetniki oglašajo za delavce v Kanadi, dasiravno je okoli trideset tisoč delavcev brez dela v državi Washington.

DELAVCI ZAHTEVAJO OŽIVLJENJE TRGOVINE Z RUSIJO.

Miles City, Mont. — Tukajšnji "Delavski in rokodelski svet", v katerem imajo vse tukajšnje lokalne organizacije svoje zastopnike, je sprejel rezolucijo, v kateri apelira na ameriško vlado, da odpre trgovino z rusko vlado.

STRAHOVLADA V ČEHOSLOVAKIJI.

Praga, 19. jan. — (Federated Press) — Komunistična vstaja proti vladi je zadušena. V Pragi je bilo aretiranih 700 delavcev. Tovarne počivajo. Komunistični listi so zarti in tiskarne so zaprte. Rudarji v Kladnu so pričeli z generalno stavko, toda vrnili so se na delo. Poslanec Šalek je dejal v parlamentu, da žandarji lovijo delavce po vzoru ruskih kozakov.

HABSBURŽANOV NE BO VEČ NA PRESTOLU.

Italijanski minister izjavlja, da se habsburška dinastija zastonj trudi na povratek.

KRITIČNI DNEVI AVSTRIJE.

Kopenhagen, 20. jan. — Tukajšnja "Politiken" je objavila intervju z italijanskim zunanjim ministrom Sforzo, ki je rekel, da se Avstrija in Ogrska ne smeta nikdar več rekonstruirati v prejšnje cesarstvo in habsburška dinastija se ne sme pod nobenim pogojem vrniti v vlado.

Rim, 20. jan. — Dr. Edvard Beneš, čehoslovaški minister, je dejal v intervjuvu z urednikom lista "Corriede d'Italia", da je konferenca zavezniških poslanikov zaključila 20. februarja 1920, da se habsburška dinastija v nobeni obliki ne sme več povrniti na prestol v Evropi.

Dunaj, 19. jan. — Jutri poteče ultimat dunajskega delavstva, ki ga je napovedalo vojno verižnikom in ljudskim oderuhom. Delavstvo je naznanilo vladi, da prične izvajati svoj program direktne akcije, ako vlada do tega časa ne stori definitivnega koraka proti profitarjem. Za nocoj je bilo sklicano zborovanje zastopnikov socialističnih strokovnih organizacij, ki izdelajo načrt za boj.

Poleg gibanja delavstva proti verižništvu je na dnevnem redu tudi vprašanje plebiscita o združitvi z Nemčijo. Finančni minister Grimm je izjavil snoči, da združitev z Nemčijo pride neizogibno; vprašanje je le, pride li potom revolucije ali mirnega procesa. Združenje je absolutno potrebno. Grimm je dejal, da letošnji vladni izdatki bodo znašali petnajst miljard kron, dočim prinesejo dohodki komaj dve miljardi. — V tirolski zbornici v Inomostu je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da se vrši plebiscit o združenju z Nemčijo dne 27. februarja. Včeraj so bile na Dunaju dijaške demonstracije za združenje.

Pariz, 20. jan. — Vrhovni zavezniški svet, ki se snide v Parizu prihodnji pondeljek, se bo bavil z vprašanjem Avstrije. Kako mislijo Angleži in Francozi rešiti to vprašanje, nima nihče pojma, ali nekaj se govori, da bo ententa skušala prisiliti Čehoslovakijo, Ogrsko in Jugoslavijo na "svobodno izmenjavanje" produktov z Avstrijo.

TIHOTAPCI SE POSLUŽUJEJO PONAREJENIH KOLKOV IN ZNAMK.

New York, N. Y. — Ko so pri Peter Scottiju zaplenili nekaj pravega konjaka, žitnega alkohola, čez noč napravljenega brinjevca in drugega žganja, so pri njem našli tudi ponarejene kolke in znamke, tako da je lahko prodajal tihotapsko žganje kot pravo žgano pijačo. Scotti je izjavil, da je kolke in znamke kupil pošteno od nekega krošnjarja.

AMERIŠKO BRODOVJE V JUŽNIH VODAH.

Panama. — V soboto odpluje združeno ameriško brodovje v Valparaiso. Ko bodo končana obiskovanja, se brodovje vrne v severne vode na vaje.

SENAT ZAHTEVA RAČUNE GLEDE PODPORE CARISTOM.

Zakladniški department mora pojasniti, koliko ameriškega denarja je požrl carist Bakmetijev.

ZDI SE, DA BO MALENKOST 80 MILJONOV.

Washington, 20. jan. — (Poroča Paul Hanna, korespondent F. P.) — Senat je sprejel Norrisovo rezolucijo, ki nalaga zakladniškemu departmentu vlade, da položi senatni zbornici račune, ki pokažejo, koliko ameriškega denarja je šlo za podporo protiboljševiškega "poslaništva" v Washingtonu. Resolucija je bila sprejeta tako mirno, da niso poročevalci na časnikarski galeriji niti opazili kaj se godi. Senator Norris je predložil resolucijo 3. januarja in senator Underwood jo je po poslovniku zadržal do drugega dne. Nato je bila sprejeta brez vsake opozicije.

Zakladniški tajnik zdaj pripravlja številke in pojasnila, ki jih zahteva senat. Najnovejše številke o tem predmetu pokazujejo, da je Bakmetijev prejel od ameriške vlade 180 miljonov dolarjev in za približno osemdeset miljonov se ne ve kam so izginili.

Zdi se, da hočejo republikanci v kongresu spraviti v javnost še ta škandal Wilsonove administracije. Demokratje v senatu se zavedajo, da ni vse v redu in vsled tega hočejo niti [illegible] v tej stvari.

SUKNO JE ZOPET DRAŽJE.

Profitarji torej kmalu zaplešejo kankan okoli zlatega teleta.

St. Louis, Mo. — Štiri do pet mesecev so kričali privatni bizniški interesi na vse glas, da cene padajo. Postali so skoraj že hripavi od tega kričanja in ko so ljudje mislili, da bodo dobili vse po polovičnih cenah, pa pride zopet glas, da se obleka spomladi podraži.

Ta glas ni prišel od ljudi, ki ne vedo, kaj klebetajo, ampak tako so povedali trgovci, ki tržijo z obleko in ki zdaj obdržavajo svojo konvencijo v tem mestu.

Torej zgodilo se je, kot so povedali delavski listi. Po Božiču je padla cena obleki za par centov. To se zgodi vsako leto, ker trgovci gledajo na to, da spravijo staro blago v denar. Take znižane cene ostanejo v veljavi do februarja. V februarju pričnó plezati cene zopet navzgor in v marcu so že višje, kot so bile v jeseni. To se ponavlja leto za letom.

Ali letos so ta navadni vsakoletni pojav izrabili profitarji za napad na delavske mezde. Cene padajo, padajo, so kričali tekstilni baroni in krojaški podjetniki. Zdaj je treba delavske mezde znižati, kajti če tega ne storimo, moramo bankrotirati.

Dostojni človek nima za tako umazano profitarstvo, ki ga uganjajo židovski in krščanski podjetniki, ponašajoč se s svojo krščansko in židovsko civilizacijo druge besede kot — *fej lakomniki!* —

VELEPOROTA JE OBTOŽILA DEVET MILIČARJEV.

Jasper, Ala. — Veleporota je obtožila devet miličarjev umora, ki so linčali rudarja William Bairda.

Leslie Westa, šoferja in glavno pričo proti miličarjem, je spremila močna miličarska patrulja od železniške postaje na sodišče.

Ukrajinski [illegible] ubili svojega voditelja.

Varšava, 20. jan. — Ukrajinski voditelj Iška je bil usmrčen od svojih lastnih vojakov v Kališu, kjer so internirane ukrajinske čete, katere je vodil general Petlura proti sovjetom. Iška je bil zadavljen.

KRIZA VSLED BREZPOSELNOSTI NA ANGLEŠKEM JE VEDNO VEČJA.

London, 20. jan.—Arthur Henderson, delavski poslanec v parlamentu, je danes izjavil: "Kriza je vedno večja. Ako ne bo kmalu pomoči za brezposelne delavce, tedaj bodo tudi najzmernejši delavski voditelji prisiljeni podpirati direktno akcijo proti vladi. Pritisk s pomočjo direktne akcije bo tak, kakršnega še ni bilo v Angliji."

REVOLUCIONARNO GIBANJE V CARIGRADU.

V Parizu konferirajo vsled nove nevarnosti; ententa ne more prebaviti krimskih beguncev.

BRITSKE LADJE ČAKAJO V SMIRNI, DA ODVEDEJO GRŠKO ARMADO DOMOV.

Pariz, 20. jan. — Angleški feldmaršal Henry Wilson je snoči obiskal Pariz in takoj po njegovem prihodu se je vršila konferenca, katere so se udeležili maršal Foch in drugi francoski militaristični voditelji. Iz zanesljivih virov se je izvedelo, da je Wilsonov obisk v zvezi z novo "rdečo nevarnostjo" na bližnjem vzhodu. Militaristi se posvetujejo, kako bi preprečili boljševiško gibanje v Carigradu.

Vesti se glase, da so sovjetski agitatorji na delu med 80,000 Rusi, ki so bili prej del Vranglove armade, a zdaj se nahajajo v obupnem položaju v Carigradu in okolici; na stotine jih umrje dnevno vsled lakote, bolezni in mraza. Ruski kozaki, begunci v Carigradu, so spoznali, da so bili grdo prevarjeni, ko so stopili v službo carista Vrangla in njegovih zaveznikov v Londonu in Parizu. Za plačilo imajo zdaj stradanje, nagoto in bolezni. Razume se, da v takih razmerah jih ni težko pridobiti za upor.

Načrt revolucionarjev je — tako poročajo zavezniški zastopniki iz Carigrada — da vranglovci revoltirajo in udarijo na zavezniške čete istočasno, ko pride od južne strani Carigrada Mustafa Kemal paša s svojo armado nacionalističnih Turkov. Kemal ima po najnovejših poročilih 180,000 mož. Proti tej sili je v Carigradu le 35,000 zavezniških vojakov, večinoma angleških Indijcev in francoskih zamorcev, ki bi bili gotovo prisiljeni izprazniti mesto in iskati zavetja na britskih vojnih ladjah.

Zavezniki, posebno Francozi slutijo že nekaj časa to katastrofo in zato so hoteli odstraniti Ruse iz Carigrada, dokler še ni prepozno. Pri tem so pa naleteli na odpor pri ubežnih kozakih v Čataldži. Zadnjo soboto so bili krvavi spopadi med kozaki in Francozi in na obeh straneh je bilo več mrtvih in ranjenih. Kako se je končal ta konflikt in dali so kozaki popolnoma kapitulirali, ni še znano, kajti uradni viri molče o podrobnostih.

Istočasno je polom grške armade v Mali Aziji do malega gotov. Po zadnjih vesteh je Brussa pred padcem in grške čete se v popolnem neredu umičejo na obrežje. Angleške in francoske bojne ladje so v Smirni, kjer čakajo na poražene grške čete, da jih odvedejo na Grško. Zavezniški krogi zdaj priznavajo poraz Grkov.

ALI NAJ BO SOPROG DELODAJALEC SVOJE ŽENE?

Wichita, Kans. — Minnie Grinstead, poslanka v kansaški legislaturi, je predložila zakonsko predlogo, ki določa, da je vsak soprog delodajalec svoje žene in žena naj se smatra delavka svojega soproga, od katerega sme zahtevati plačilo za svoja gospodinjska dela. Predloga je zbudila burno razpravo v javnosti.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto, $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesec; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benevolent Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.

21

Datum v oklepaju n. pr. (January 31-21) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

BREZPOSELNOST NA ANGLEŠKEM IN V AMERIKI.

Na Angleškem se je pričela pojavljati brezposelnost še malo preje kot v Ameriki. Zdaj je na Angleškem okoli enega miljona delavcev brez dela. V primeri s številom prebivalstva je to precej veliko število. Med temi brezposelnimi delavci je četrt miljona odsluženih vojakov iz svetovne vojne. Vlada vidi v tej veliki brezposelni armadi veliko nevarnost in dovolila je tri in pol miljone šterlingskih funtov za podporo brezposelnim delavcem, s katerimi razpolaga delavsko ministrstvo.

Občinski svetovalec Ben Turner je zdramil konzervativce iz prijetnega dremanja s svojim pismom, v katerem apelira direktno na kralja. V tem pismu pravi:

"Za božjo voljo, priporočite svojim ministrom, da se takoj pečajo s tem vprašanjem. Nujno je, ako se hoče odvrniti nevarnost, da je brezposelne podpore deležen vsakdo, dokler traja ta industrijalna kriza. Časa za odlašanje ni. Gladovanje je z nami. Lakota povzroča nemire v deželi, jezo iz obup. Pomagajte, da se osigura življenje našega ljudstva."

Kralj je seveda pismo oddal ministrskemu predsedniku, vlada se je zavzela, da reši problem s sredstvi in po metodi, s katerimi razpolaga in katerih se lahko posluži.

Tudi v Ameriki je brezposelnost velika. Senator Borah je nedavno rekel v senatu, ko je stavil svoj nujni predlog za omejitev izdatkov pri vstolični slavnosti predsednika, da je brez dela 2,800,000 delavcev. To je precej čedna številka tudi za Ameriko. Kljub temu, da je bilo konstatirano, da imamo v Ameriki izredno veliko število delavcev brez dela, ni dozdaj še noben zakonodajni zbor podvzel korakov, da se brezposelnost omeji.

V Ameriki ni treba začeti s podporo za brezposelne delavce, da se beda brezposelnih delavcev omili, ker se brezposelnost v Združenih državah lahko prepreči, predno brezposelna armada naraste na dva miljona delavcev. Brezposelnost v Združenih državah je tudi v današnji človeški družbi odpravljiva, ker se lahko prepreči z javnimi deli.

Neizmerna so še močvirja v Združenih državah, ki bi se dala spremeniti v rodovitna polja, če se osuše. Ravno tako je še ogromen svet, ki je podoben puščavi, ker mu primanjkuje moče, a ta svet se da spremeniti tudi v rodovitno polje, ako se napravijo naprave za umetno namakanje zemlje. Ceste v Združenih državah se navadno nahajajo v stanju, da se človek ob deževju udere v blato do kolen, ko se prikaže iz hiše. Ravno tako leže še bogati zakladi rude v zemlji, ki so lastnina vlade. Iz tega sledi, da bi bila brezposelnost nepoznana reč v Združenih državah, če bi zakonodajni zbori ob času gospodarske depresije dovolili potrebni denar za osuševanje barij, naprav za umetno namakanje zemlje, gradnjo dobrih cest, kajti tam kjer je svet danes prazen in pust, bi stala kmalu lepa in snažna mesta. Sicer so govorili v vojnem času, da je že sto miljonov dovolil kongres za izvajanje takih del in naseljevanje odsluženih vojakov. Pisali in govorili so tudi, da ima Lane, bivši tajnik za notranje zadeve, izdelane načrte za taka dela. Tako so govorili takrat, ko je trajala še vojna. Tajnik Lane je podal svojo ostavko, in njegovi načrti so pozabljeni ali spe spanje pravičnega na zaprašeni polici v tajništvu za notranje zadeve.

In zakaj se zanimajo za brezposelne delavce pri vladi na Angleškem, in zakaj nihče ne zine besede zanje v Ameriki? Angleški delavci so razumeli, če hočejo kaj doseči, da jim ne zadostuje samo strokovna organizacija, ampak organizirani morajo biti politično. Zadnje predsedniške volitve v Ameriki so pokazale, da ta zavest še ni prešinila ameriških delavcev in farmarjev. In posledice tega zanemarjenja zdaj občutijo ameriški delavci in farmarji.

Farmarjem ponujajo za produkte take cene, da se zanje ne izplača obdelovati polja. Delavcem trgajo delavske mezde in jih odpuščajo. In če delavcem in farmarjem vpričo takih faktov ne padejo luskine raz oči, da vidijo, kaj se godi okoli njih, in se na podlagi tega spoznanja ne poslužijo volilnega listka za zboljšanje svojih razmer, tedaj jim res ni pomogati.

DOPISI.

Universal, Ind. — Od brata v stari domovini sem prejel pismo, v katerem mi poroča, da je socijalistična stranka v njegovi rojstni vasi Ljubno v Savinski dolini dobila 267 glasov, dočim je dobila klerikalna 76, demokratska ali prešnja liberalna 26 in kmetska samostojna pa šest glasov. Ustanovili so tudi soc. klub, ki kljub slabim delavskim razmeram prav dobro napreduje. In piše tudi, da bi bolj napredoval, ako bi ne bili v vednih finančnih stiskah in radi tega se obrača do ameriških sodrugov da priskočijo na pomoč, da se čimpreje rešijo iz plutokracije, ki vlada v stari domovini. — **Frank Juvan, Box 247, Universal, Ind.**

Racine, Wis. — Ni moj namen opisovati razmer v tukajšnjem mestu, kajti brezposelnost je splošna in nezadovoljnost med delavskim slojem velika. Sedaj je tukaj dolgočasno, akoravno imamo prijetno zimo, brez snega. Edino tolažbo imamo še v slovenskih časnikih, Prosveta in Proletarec. Kar pa še ne zadostuje. Kajti Prosveta izhaja še vedno samo na štirih straneh, kar pa ne zadostuje sedanjemu času. Težko že pričakujem preobrata da bi razmere vsaj kolikor se tiče tiska in papirja, postale normalne in da bi postal papir cenejši, in da bi bili listi bogatejši v kolikor se tiče gradiva, novic itd.

V zadnjem času opazujem zelo velike kritike radi nekega Kezdeta. In čemu toliko pisanja in kritike in toliko nepotrebnega prahu. Pusti naj se ga, da igra še nadalje pajaca, ako hoče. Saj imamo veliko takih Kezdetov v naši sredi, ki so pa vsaj toliko modri, da ne pridejo v javnost.

Čitateljem lista Prosveta in Proletarca priporočam, da prečitane številke pošljejo svojcem v staro domovino in sicer več številk skupaj, naprimer, enkrat na teden ali pa na 14 dni. S tem bodo pomagali svojcem do izobrazbe in razvedrila, ker so tam časopisi izredno dragi in priprost delavec ga zelo težko naroči, in poleg tega je zelo malo časopisov, iz katerih bi se dalo dobiti kaj izobrazbe.

Kot sem že omenil, da je postalo v tukajšnjem mestu zelo dolgočasno, raditega sem se namenil obiskati solnčni Kansas in moje tam stanujoče znance. Pridružil se mi je tudi prijatelj F. Z., 27. decembra zjutraj sva se podala na pot in prihodnji dan zvečer sva se že nahajala med znanci in prijatelji v Frontenac, Kans. Sprejem je bil zelo vesel, kot da bi prišel iz Amerike v staro domovino. Stiskali smo drug drugemu roke. Ko smo se pokrepčali sem šel na obisk. Ko sem stopil v drugo hišo sem naletel na moje politične nasprotnike in vnela se je živahna debata. Predbacivalo se je, da so socijalisti slabi politiki in da niso še nič dosegli, itd. Nekaj časa sem jih mirno poslušal, in ko se mi je pa zdelo že preveč, sem jim povedal svoje mnenje in s tem jim zapri šapo, da niso vedeli ne naprej ne nazaj. In s tem je bilo konec debate, ker sem jih prijel na pravem koncu. Stvar je zgledala smešno in naposled smo se razšli kot prijatelji.

Še isti večer sem obiskal mojega prijatelja visoko spoštovanega starega Janeza. Sprejem je bil veličasten in gorak poljub mi še sedaj ne gre iz spomina. Skoraj da nisem poznal moža, ko sem ga ugledal; pomladil se je zelo in zgleda še čvrst kot 30 let star korenjak. Pri njemu sem se počutil zelo domačega in bil sem vsestransko dobro postrežen.

Nato sem se podal do mojih prijateljev v Radley, Girard, Ringo, Franklin in Arma, ter deloma prebredel celi slatni Kansas. Bil sem vsepovsod dobro postrežen in gostoljubno sprejet.

Med tem ko je bilo v Racine, Wis. 5—10 nad ničlo in se je vsakdo zavijal v suknjo in kožuh, je tukaj v Kansasu sijalo solnce tako gorko, da so ljudje hodili brez suknjiča po vlicah. Tu se poznajo kužohovine. Kolikor sem jaz videl okolice v Kansasu, je vsa razorana, kot da bi bili nekaki zakopi ali strelski jarki. Tukajšnji rojaki se nanareč organizirajo v majhnih skupinah in vzamejo v najem ali kupijo od družbe kos zemlje, iz katere potem sami kopljejo premog. Nekateri so pri tem srečni, nekateri pa zopet ne in imajo smolo. Toda na dobrem so pa toliko, da jim ne more governor nič ukazovati.

Država Kansas je pa v splošnem zelo nezdrava dežela, in posebno še za slovenski narod. To vem iz svoje lastne skušnje in tudi zdravniki tako izjavljajo. Po mojem mnenju Slovenci bi se ne smeli naseljevati v državi Kansas. Ondotna klima ni za naše rojake, posebno ne za ženski spol. Menda v nobeni drugi državi ali deželi ne umrje toliko mladih žensk kot ravno v državi Kansas in sicer v najlepši dobi od 25—35 let. Poznal sem veliko rojakov, ki so bili moji prijatelji, in ko sem jih zapustil pred osmimi leti so bili še samci in ko sem jih sedaj zopet obiskal so bili že udovci, in njih mlade soproge pa počivajo na pokopališču. Ne verjamem, da bi kje v kaki drugi državi znosili rojaki toliko denarja zdravnikom, kot ravno v državi Kansas. Po mojem zaključku je v državi Kansas deset odstotkov žensk, ki ne rabijo nikdar zdravil, 15 odstotkov rabijo skoro vedno zdravila in se morajo podvreči raznim operacijam in ostalih 75 odstotkov je vedno bolehnih in morajo vedno rabiti zdravila. Ko mi je nek prijatelj pripovedoval, koliko bolnikov je dnevno operiranih v bolnišnici Mount Carmel v Frontenacu, so se mi lasje ježili na glavi. Meni se sicer dopade v Kansasu, ako bi bilo podnebje ugodno za naše rojake. Toda vsled skrajno nezdravega podnebja pa ne želim tam prebivati in ravno tako ne svetujem rojakom se naseljevati v državi Kansas. Najboljše podnebje za naše rojake je v državah na vzhodu, zapadu ali severu, ne pa na jugu.

Najbolj se mi je pa dopadla tamošnja slovenska mladina in vse pohvale je vredno, to, da se ne sramujejo svojega materinega jezika. Čul sem otroke slovenskih staršev, ki so bili rojeni tukaj v Ameriki in govorijo tako lepo slovenski jezik. Zelo prijazne so tudi slovenske krasotice, katerih se ne manjka v Kansasu.

Povabljen sem bil tudi na veselico, katero so priredile članice ženskega podpornega društva "Sosterska ljubezen" št. 187 na Franklinu, Kans., na starega leta večer. Udeležil sem se te veselice z namenom, da se srečam s raznimi znanci in prijatelji. Na veselici je bilo zelo živahno in veselo. Ko sem se zabaval sem opazil med drugimi rojaki znanega humorista iz Yale, ki mi je takoj prišel naproti in mi pričel stiskati roko, da so kar členki pokali v roki. Takoj me predstavi dolgemu Jožetu in naenkrat se je vnela humoristična debata. Čas je zelo hitro potekal na veselici in predno sem se zavedel, je že bila polnoč, parne piščali pri premogovnikih so tulile kot pred Jeriho, slišalo se je streljanje vse naokrog kot v kaki veliki bitki, da se je ves Kansas stresal. Ker bi bil rad privoščil tako veselje tudi mojemu prijatelju sopotniku ki je ostal na Frontenacu, sem na to opozoril Jožeta. Komaj sem povedal, kdo da je z menoj, sta oba takoj sklenila, Jože in Tone, da ga obiščeta in po preteku par minut smo že drvili čez drn in strn proti Frontenacu. Glavno cesto namreč popravljajo ali tlakajo in raditega smo jo ubrali z avtomobilom kar čez koruzno polje. "Velikanski" avto, katerega je vodil Jože je rezal blato, da je bilo veselje in kmalo smo se znašli pred Janezom. Prej sem vedno mislil, da z avtomobilom se je mogoče voziti po trdih in lepih cestah in potih, sedaj sem pa doživel, da smo se peljali z avtomobilom čez njive in travnike. Človek se vedno kaj nauči.

Ko smo prišli k Janezu, se je takoj zopet vnela splošna debata in kmalo je bilo jutro tukaj. Vsled občega veselja in radosti, da smo bili zbrani sami stari znanci in prijatelji sem predlagal, podpiral in sprejel sam soglasno in enoglasno, da še počakam nekaj časa in da odpotujem šele drugo jutro. Popoldne se je vršil slavnostni banket pri Janezu, katerega se je udeležila vsa frontenaška slovenska inteligenca, okrog 75,000, vsaj toliko ljudi se je meni videlo. Krasno so doneli slovenski glasovi pod vodstvom V. Goloba. Čast sem tudi imel tekati za pametjo ob navzočnosti slovenskih krasotic. Glavno besedo smo vsi imeli, kajti bili smo tako dobre volje, da nismo hoteli nikogar poslušati. In ker je primanjkovalo prostora, smo pričeli podajati drug drugega iz rok v roke ter na ta način odstranili vse nepovabljene in nezaželjene goste, seveda druge narodnosti. Pri tem se je najbolj odlikoval stari Janez.—

Do konca mojega življenja mi ostane v spominu Novo leto 1921. — Moja najiskrenejša zahvala vsem mojim prijateljem in znancem v državi Kansas za izredno gostoljubno postrežbo. Posebno pa najlepša hvala staremu Janezu, dolgemu Jožetu, veselemu Tonetu in pevovodji Golobu, kakor tudi vsem, ki so me spremili v Pittsburgh na postajo. — Vožnjo sem imel dolgočasno — prsa so mi hropela kot stari kovaški meh, glava je še sedaj bolna. Sedaj pa vzbujam prijetne spomine iz države Kansas in nosim bolano glavo. — **Joe Radelj.**

Mansfield, O. — Delavske razmere v tukajšnji naselbini so bile do zadnjega časa še dosti povoljne. Toda v zadnjem času so pa postale zelo slabe. Tovarnarji so odslovili že veliko število delavcev in jih poslali na počitnice. Vsakdo je mislil v preteklem letu, da bo tukaj postalo veliko industrijsko mesto, kajti gradili so nove velike tovarne, razna druga poslopja, itd. Toda kar naenkrat se je vse ustavilo. In veliko delavcev je sedaj brez dela, ki pohajajo od ene tovarne do druge. Tudi veliko število Slovencev se je že priselilo v tukajšnjo naselbino, ki so pa tudi takoj odkurili v druge kraje, ker so videli, da ni tukaj nič. Največja tukajšnja tovarna "The Mansfield Sheet & Tin Plate Co.", ki je do zadnjega časa obratovala s polno paro, je tudi zaprla vrata in kakor nekateri pravijo, da ne bo pred mesecem aprilom pričela z delom. Sedaj še najbolje obratuje The Ohio Brass Co. S. junija smo pa dobili naznanilo od tovarniškega vodstva, da bomo delali samo po 40 ur na teden, in pozneje pa mogoče še manj. In jaz sem bil tega zelo vesel, ker so nam skrajšali delovni čas. Toda tako sem debelo gledal, ko nam je bos povedal, da so nam skrajšali tudi plačo in sicer za sedem centov in pol na uro. Kajti prej sem mislil, da bomo dobili isto plačo za 40 urno delo na teden kot smo jo prej za petdeseturno. Ko smo kazali nekako nezadovoljnost vsled tega, je pa bos rekel, da kdor ni zadovoljen s to plačo, da lahko gre drugam, kjer bolje plačajo. Kaj smo hoteli drugega, kot se zadovoljiti in požreti to "dobro" novico. — V tej tovarni se uposluje v veliki večini samo hrvatski očetje.

V tukajšnjem mestu je tudi velika državna poboljševalnica, v kateri so sami mladi ljudje, katere so poslali v to "hišo pokore" za več kot eno leto. Zelo zanimivo jih je videti v poletnem času, ko obdelujejo polja. Pečajo se tudi z živinorejo.

Božične praznike sem preživel pri svojem sorodniku v Barbertonu, O. Pozanimal sem se največ o sedanjih delavskih razmerah, in nikjer nisem našel, da bi se pohvalili. — Ko sem bival v Barbertonu pri svojem sorodniku, sem tudi videl slovensko mladeniško godbo, ki me je takorekoč iznenadila. Barbertonski rojaki so lahko ponosni na to godbo, ki bo v par letih gotovo prekašala vse druge slovenske godbe v Ameriki. Moje najiskrenejše čestitke rojakom kakor tudi godbi, posebno pa rojaku Bombaču, ki je vodja te godbe. Ker sem imel dovolj časa, sem obiskal tudi moje prejšnje bivališče naselbino Kenmore in Akron, O., kateri sem zapustil pred sedmimi leti. Toda po pravici rečeno, da ju nisem spoznal, tako so se predrugačile. Pred sedmimi leti še ni bilo tako velikih tovarn v tem kraju kot so sedaj. Ko sem ogledoval velikanske tovarne in druga poslopja, sem si sam pri sebi mislil, poglej, koliko so napredovali velepodjetniki, in kaj si si pa ti v tem času delavec, ki vse produciraš! Kaj imamo od našega trudapolnega dela? Nič drugega; kot trde žuljave roke in vsak je vedno bolj izčrpan. —

Glede društvenega napredka v tej naselbini naj še toliko omenim, da kljub slabim delavskim razmeram še dosti dobro napredujemo in društvo "Jadransko morje" št. 238 se razvija in napreduje. — **Tony Kordež.**

JAPONSKA BO PLAČALA.

Manila, Filipini, 16. jan. — Tukajšnji japonski krogi so prejeli poročilo iz Tokija, da je japonska vlada pri volji plačati odškodnino za ženo Langdona, katerega je ustrelil japonski vojak v Vladivostoku.

METEORITI.

Edina poslanka v kongresu pravi, da je najprvo kristjanka in potem šele Američanka. Ej, vi stoprocentni amerikanizatorji — kje ste? Ali spite?

* * *

Revni delavec čuti saj eno prijetno zadoščenje za svoje siromaštvo: malih voparjev in tatov se mu ni treba bati!

* * *

Dnevna vest: Zvezni prohibiški uradniki so zaplenili štiriindvajset vagonov opojne pijače v La Crossu.

Prva obletnica prohibicije!

* * *

Avstrija stoka: "Vzemite moje truplo in ga pokopljite, ker jaz sama ne morem tega storiti."

* * *

Blagorodni general Hoffmann primaršira v Moskvo takrat, kadar Rimljani okupirajo London.

* * *

Da se ne pozabi: Ali je že v rokah "pravice" tisti človek, ki je odgovoren za "bombo" v Wall Streetu?

* * *

Legija v Alabami bi poslala deset miljonov ameriških vojakov v Rusijo, bi, bi! France Frančetov bi pohrustal pečenega vola z rogovi in parklji vred, kadar je lačen, bi bi. . .

* * *

Deset mož rdeče boljševiške armade v Jasperju, Ala., je s silo ugrabilo rudarja iz ječe. Peljali so rudarja v gozd in ga ustrelili prav po boljševiško. Vsa krščanska in patrijotična Amerika se zgraža nad boljševiškim terorjem na jugu Združenih držav — but what's the use?

* * *

Najvažnejše vprašanje v jugoslovanski skupščini je — prisega. Tako daleč so že prišli. . .

* * *

Blagoslovljena bodi kapitalistična družba!

Časopisi so prinesli imenitno sliko. Šliko psa, ki pa ni navaden pes, kakršni se potepajo po cestah. Pes je oblečen v obleko iz škotskega sukna, ima s suknom obšite škornje, čepno ruto, ovratnik in kravato z diamantno iglo in naočnike proti prahu. Psu je ime Bo Brummel in vsak dan se vozi v avtomobilu. Srečen pes! Živela krščanska, kapitalistična civilizacija!

* * *

Kongres zapravlja čas kot po navadi zato, da ubije čas.

K. T. B.

ROOT BO DRŽAVNI TAJNIK, PRAVIJO POLITIČARJI?

Washington, D. C. — V političnih krogih govore, da je več "vplivnih" članov republikanske stranke pritiskalo na Hardinga, da imenuje Elihu Roota državnim tajnikom.

Knjige! Knjige!

Leposlovno-znanstvena knjižnica Slovenske narodne podporne jednote (Književna matica) je pravkar izdala prvi dve knjigi:

"Zajedalci". Spisal Ivan Molek. Socialna povest iz življenja slovenskih delavcev v Ameriki, ki pokazuje težke posledice suspendiranega zakona in mazaškega zdravljenja spolnih bolezni. Resnična slika gnilih družabnih razmer. — Knjiga je trdo vezana v fine platnice, ima 304 strani in stane s poštnino vred $1.75.

"Zakon biogenezije". Spisal J. Howard Moore, prevel J. M. Poljudna znanstvena razprava o razvoju živalij in človeka in ponavljanju fizičnega in duševnega razvoja pri slehernem posamezniku. Ta knjiga je ključ do mnogih tajnosti in pojasnuje razne instinkte, ki jih vidimo vsak dan pri otrocih. Knjiga ima 13 slik, je trdo vezana, ima 96 strani in stane s poštnino vred $1.00.

Kdor naroči obenem obe gornji knjigi, je dobi se pri dolarju poštnina prosta. — Z naročbo je poslati denar po Money Orderu, čeku ali v gotovini v registriranem pismu.

Kdor ljubi dobro, podučno čtivo, naj takoj naroči obe knjigi in ne bo mu žal.

Vsa naročila pošiljajte tajniku Leposlovno-znanstvene knjižnice S. N. P. J.:

Frank Zaitz,
2124 So. Crawford Ave.,
(Adv.) Chicago, Ill.

Inozemstvo.

Japonski masakri v Koreji.

Tokijo, 19. jan. — Kanadski misijonarji v Mandžuriji in Koreji so obelodanili poročilo, ki se glasi, da so japonski vojaki v Čentavu tik korejske meje postrelili na stotine Korejcev brez vsakega zaslišanja ali obsodbe in požgali cele vasi, šole, cerkve ter žito na polju. Dvaintrideset vasi je bilo požganih in v eni sami vasi je bilo pomorjenih 145 prebivalcev. V neštetih slučajih so Japonci pognali žene in otroke v hiše, ki so jih potem zapalili, in ko so žrtve silile iz plamena na plano, so jih z bajoneti suvali nazaj v ogenj. V Sonutungu so vojaki izkopali dolg graben in postavili štirinajst Korejcev na rob grabna na kar so jih postrelili in zagrebli. Vsa dolina ob mandžurski meji, v kateri je bilo vse polno korejskih vasi, je bila zavita v dim, ko so gorele koče. Po končanih požigih in moritvah so se Japonci vrnili v svoje taborišče in slavili rojstni dan japonskega cesarja.

Polkovnik Hata v japonskem generalnem štabu je odgovoril na to obtožbo misjonarjev, da so japonske čete uničile šole, cerkve in koče le v slučajih, kadar so imele dokaze, da se v njih skrivajo korejski uporniki.

Delovne ure zamenjajo denarno vrednostno mero v Rusiji.

London, 20. jan. — Iz Revala javljajo, da je vrhovni ekonomski svet ruske sovjetske vlade sklenil uvesti nov sistem vrednostne mere. Sedanja enota vrednostne mere je rubelj, toda po novem sistemu bo ena ura dela enota vrednostne mere. Vsak delavec dobi izkaznico koliko ur je delal in s to izkaznico dobi v sovjetskih prodajalnicah, kar potrebuje.

Nemčija pravi, da je že plačala štiri miljarde zaveznikom.

Berlin, 20. jan. — V poročilu ki je bilo pravkar izdano, javlja nemška vlada, da je Nemčija že plačala zaveznikom štiri miljarde dolarjev v denarju in materijalu. Plačilo vključuje: Parnike, 5,267,000 ton, ki so vredni šest miljard 600 tisoč mark (ena marka je 24 centov v ameriškem denarju); zavezniki dobe še 174 ladij. Izdatki za ameriške in zavezniške okupacijske čete in razne komisije 21 miljard mark. Železniška oprema vštevši 5076 lokomotiv v vrednosti poldruge miljarde mark. Premogovniki v dolini Saar, nemška državna lastnina, mostovi in kabli, osem miljard mark. Rudniški materijal, železniške postaje in vagoni, poljedelski stroji, živina, premog, zdravila in barvila v približni vrednosti deset miljard mark. Kar se tiče živine, sta Francija in Belgija dobili 40,000 konj, 184,000 krav, 136,000 ovac, 20,000 koz in 35,000 kokoši.

Trije francoski socialisti umorjeni.

Pariz, 20. jan. — Iz Moskve čez Helsingfors je prišla vest, da so tajni policisti v službi entente umorili tri francoske socialiste, ki so se vračali iz Rusije čez Norveško domov. Socialisti so izginili med Murmanskom in norveškim pristaniščem Vardo.

Nov trgovski komisar v Moskvi.

Stockholm, 20. jan. — Brzojavka iz Moskve pravi, da je bil izvoljen Jemhanov za komisarja trgovine in transportacije. Jemhanov je prevzel mesto Leonida Krasina, ki se že dolgo časa mudi v Londonu in vsled tega ne more opravljati svoje komisarske službe. Jemhanov je v socialističnem gibanju že od leta 1908. Za časa carja je bil delavec v železniški delavnici v Permu.

JAVNA ZAHVALA.

Slavonic Immigrant Bank,
436 W. 23rd St., New York, N. Y.

Cenjeni: S zahvalo Vam potrjujem prejem prejemnega potrdila in vložne knjižice za mojo pošiljatev, katero sem Vam odposlal dne 9. oktobra, da jo vložite v Prvo Hrvatsko Štedionico v Zagrebu in ki je bila dne 3. novembra že na svojem mestu. Ker vidim, da ste vrlo točni, zanesljivi in hiter v svojih denarnih pošiljatvah, se Vam na tem javno zahvaljujem z željo, da bi se tudi drugi rojaki Vaše točnosti posluževali in se na Vašo banko obračali, namesto da se dajo pehariti po židovskih in zakotnih denarnih zavodih. Želeč Vam najboljši uspeh, ostajam s prijateljskim pozdravom

Vladimir Vlašič,
Box 23, Salina, Pa.

IŠČEM DELAVCA!

Sprejem delavca [illegible] za delo na farmi; delo je stalno pozimi in poletu. Katerega veseli tako delo, naj se zglasi. Več se poizve pismeno. Pišite na naslov: John Golja, R. 1, East Worcester, New York.

Naročniki Pozor!

Znamenje (Januarja1-21) pomeni, da vaša naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče ustavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen vsled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je $5.00 in za pol leta po $2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta $1.90 in za celo leto $3.80.

Za mesto Chicago je za leto $6.50, pol leta $3.25.

Za Evropo stane za pol leta $4.00, za vse leto pa $8.00. Tednik stane za Evropo $1.70.

Naročnino lahko tudi sami pošljite na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA",
2657 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

KAKO SE UČITI ANGLEŠKO.

Vzemite v roke angleško knjigo ali časopis, beležnico (note book) in Angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil dr. Kern. Vsako neznano besedo poiščite v besednjaku, kako se izgovori in kaj pomeni; zapišite neznano besedo v beležnico in jih večkrat ponovite. V par mesecih boste imeli lep zaklad angleških besed, katerih bi ne dali za stotine dolarjev. Jesenski in zimski večeri so kot nalašč za učenje. Vsaka slovenska hiša bi morala imeti ta besednjak. Naročite ga na sledeči naslov:

Dr. F. J. KERN,
6202 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

Cena besednjaku je $5 s poštnino vred. Istotam lahko naročite za $1.25 Zormanove pesmi, ki vam bodo ugajale.

GRAMOFONSKE PLOŠČE

Pišite po novi cenik.

Velika zaloga ur in zlatnine.

Ustavite se pri tej uri, ker je na pravem prostoru

Wm. Sitter Co.
5805 St. Clair Av.
Cleveland, Ohio

DR. JOS. V. GRAHEK
ZDRAVNIK

Uradne ure so: 10:00 zjutraj do 2:30 popoldne.

843 E. Ohio Street
Telefon Cedar 2388
N. S. PITTSBURGH, PA.

Edini starokrajski SLOVENSKI ZDRAVNIK v Pennsylvaniji
Dr. M. [illegible]ević
prejšnji vojaški zdravnik in večletni zdravnik [illegible] bolnišnic v Gradcu [illegible]
417 — Wood Street
PITTSBURGH, PA.

PRISELJEVANJE V AMERIKO PREPOVEDANO

Ameriški konzulati v Evropi ne bodo imeli pravice izdajati dovoljenje v Ameriko po 4. marca, 1921.

Kdor hoče dobiti svojce v Ameriko, naj si da hitro pri meni narediti [illegible] kajti [illegible] ne bodo dobili dovoljenja od ameriških konzulatov pred 4. marcem 1921.

MATIJA SKENDER,
Javni notar za Ameriko in stari kraj.
[illegible] Butler Street, Pittsburgh, Pa.
Šifkarta iz Trsta v New York stane $[illegible].

[illegible]
Varujte svoje otroke
pred [illegible]
SEVERA'S
Cough Balsam
[illegible]
Navadni kašelj, [illegible]
SEVERA'S
COLD AND GRIP TABLETS
[illegible]
W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

JUGOSLOVANSKI KOLEDAR ZA LETO 1921.

Poleg katoliških in pravoslavnih godov obsega mnogo drugih zanimivosti, kakor zabavne in podučne povesti, razne koristne nasvete za hišo in dom, več pesmic, sinočnice itd. Cena mu je samo 25c s poštnino vred. Naroča se pri

SLOVENIJA,
383 First Ave.,
Milwaukee, Wis.

SLOVENSKI AMERIŠKI JAVNOSTI.

Slovencem širom Amerike se tem potom blagohotno naznanja, da se je tvrdka LEO ZAKRAJŠEK, 70 — 9th Ave., New York City, zaradi velikega in neprestano rastočega prometa [illegible] in sicer na ta način, da je svojemu dosedanjemu delokrogu pridružila tudi posle privatne banke ter da od NOVEGA LETA naprej posluje pod imenom: ZAKRAJŠEK & ČEŠARK, — na istem naslovu.

Kakor do sedaj, bo tudi za naprej vse poslovanje pod osebnim vodstvom ustanovitelja in dosedanjega voditelja te tvrdke, g. Leo Zakrajška, vsled česar so rojaki lahko uverjeni, da tvrdka ne bo krenila s poti dosedanje postrežljivosti, točnosti in [illegible], temveč da se bo trudila, da svoje poslovanje vsestransko izboljša v korist onih, ki se je bodo posluževali.

Od države New York je ta tvrdka sedaj dobila bančno dovoljenje, [illegible] pri pošiljanju denarja v stari kraj [illegible] bančnih podjetij in njih sveta v ta namen, temveč se bo v svojem poslovanju s starim krajem lahko posluževala onih zvez, katere je g. Zakrajšek napravil v času svojega obiska v starem kraju. Pošiljanje denarja se torej sedaj izvršuje pod državnim nadzorstvom in pod jamstvom, ki ga je tvrdka položila državi in ki ga zakon določuje za izvrševanje tak posla.

Na podlagi vseh teh važnih pridobitev, nastopa ta tvrdka novo leto z zavestjo, da je v najboljšem stanu služiti svojemu narodu še v dosti večji meri kakor do sedaj.

Podpisana lastnika se ob tej priliki kar najtoplejše priporočava zaupanju in naklonjenosti vseh rojakov v Ameriki brez razlike, zagotavljajoč jim točno in pošteno postrežbo v vsakem slučaju.

Z odličnim spoštovanjem,

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK
Private Bankers
70 — 9th Ave. New York City.

CUNARD LINE
PARNIK "CARONIA"
20,000 tonelat
V NAPULJ
odpluje dne 16. januarja 1921.
TRST MIMO NAPULJA
Cene tretjemu razredu je $104.50 in $5.00 vojnega davka.
Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

Premislite dobro, komu boste izročili denar za pošiljatev v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in sleparstva, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušenim in premožnim tvrdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljatve se sedanji čas po novi zvezi in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,
82 Cortlandt St. New York, N. Y.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

Predsednik Vincent Cainkar, podpredsednik Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa., gl. tajnik Matthew J. Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Berger, gl. blagajnik John Vogrich, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK.

John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Bridgeport, Ohio, Jos. Radišek, Box 423, Smithton, Pa., Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio, John Kraguac, 1049 First St., La Salle, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Av., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jakob Ambrožič, Box 299, Moon Run, Pa. Anton Radisch, Box 73, Wick Haven, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad. Leo Kukar, Box 346, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn., Peter Bernik, 3153 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor.

Vincent Cainkar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združitveni odbor.

Predsednik: Frank Alič, 2126 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Tršelj, Box 161, Lawrence, Pa.
John Ovca, 248 Engelwood, Detroit, Mich.
Jos. Shak, 1151 E. 62. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udovič, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jože Zavertnik.

POZOR! — Korespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vse pritožbe na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill.

Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in vse kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO ŽENSKE

za prebiranje perutninskega perja. Stalno delo, dobra plača. Oglasite se pri:

B. COHN & SON,
848 Weland Park Place
near Blue Island ave.,
Chicago, Ill.

Vam prežene strup iz vašega života.

Nuga-Tone je eno iz med najboljših zdravil za pregnati strup in druge ostanke iz vašega života. Je izvrstno zdravilo za čiščenje krvi in pomaga utrujenim, oslabelim, ter nervoznim ljudem, da postanejo močni in živahnejši. Je čudovito zdravilo za bolezen obisti, slabo prebavo, zaprtje, plin, bolečine, bolj jetra, bljuvanje in za enake bolezni. Nuga Tone ojača vaše živce, da vam ugaja do jedil, ter vam vrne krasno barvo na vaše lice. Poveča vašo težo, daje vam zmožnosti za boljše življenje. Izrežite ta oglas, nesite ga seboj v lekarno in naročite si steklenico Nuga Tone, uživajte nekaj dni to zdravilo in ako ne budete zadovoljni z njega uspehom, vrnite ostali del in stekleničico lekarnarju, ki vam vrne vaš denar.

Druggists: You can get Nuga-Tone from your jobber or from the National Laboratory, 537 So. Dearborn St., Chicago. Absolutely guaranteed. Retail price $1.00. (Adv.)

BAKRENE KOTLE

BAKRENE KOTLE izdelane iz najfinejšega bakra v velikosti za 4 galone po $15.00; 6 galonov za $20.00; 8 galonov za $25.00 in 10 galonov za $30.00 F. O. B. New York. (Vi plačate pošiljatvene stroške). Pošljite denar z naročilom. Istotako pošljemo tudi posodo za čiščenje.

VICTORIA SUPPLY CO.,
[illegible] Morton Bldg., New York, N. Y.

Januar 1921 31 dni

EMIL KISS,
BANKIR
133 Second Ave.,
New York, N. Y.

S svojo petindvajset letno skušnjo stavim na razpolago moj bančni urad vsem Jugoslovanom za vseh vrst posle kot:

Pošiljanje denarja v vse kraje Jugoslavije po najnižji ceni, bodisi v kronah, dinarih ali dolarjih.

Prodajam vozne listke za vse črte po ustanovljeni ceni.

Prejemam denar na uloge in plačam 4% obresti.

Ako želite dobiti svojce v Ameriko, obrnite se na našo banko, katera vam da vsa potrebna pojasnila in ugodnosti, kako jih zamorete dobiti.

Delavec brez delavskega časopisja je kakor vojak brez puške. Naročite se in širite svoje glasilo "Prosveta."

Ali ste izvršili svojo dolžnost?

Ali ste že kaj pomagali vašim trpečim sorodnikom v domovini?
Ako ste, tedaj nikar ne pozabite jim še nadalje kaj poslati.

Ne pozabite, da pri nas ni bil še nihče prevaran. Naša postrežba je vedno med najboljšimi. Pri pošiljanju vašega denarja se vedno poslužite našo tvrdko. Vam gotovo se bode nikdar žal, ker naše cene so najnižje in izplačamo v domovini v najkrajšem času, kar vam tudi dokažemo s potrdilnim podpisom prejemnika.

Prejemamo denar tudi na hranilne vloge in plačamo po 4% obresti.

Prejemamo denar tudi na hranilne vloge. Našim potnikom preskrbimo vse potrebne listine (pase) za potovanje in uredimo vse BREZPLAČNO.

Vam preskrbimo svojce iz starega kraja hitro in gotovo, ter opravljamo vse javne posle in notarska dela.

Za vsako potrebo pridite osebno ali pa pišite na:

NEMETH STATE BANK,
IVAN NEMETH, predsednik.
10 E. 22nd Str. NEW YORK, N. Y. 1507 Second Ave.

Nekaj pojasnil glede dohodninskega davka za leto 1920.

—§—

Washington, D. C. — Ker je bila stanarina preteklo leto tako izredno visoka, je marsikateri hišni posestnik napravil lep dobiček pri oddaji stanovanj. In vse te dohodke mora navesti v poročilu na davčni urad, ker to spada med njegove redne dohodke. In tudi najemniki imajo pravico izkazati v temu poročilu stroške, katere so imeli pri najemu prostorov in sicer samo onih prostorov, katere rabijo pri svoji obrti ali trgovini, ne pa privatnega stanovanja.

Kdor lastuje hišo v svrho oddajo stanovanj najemnikom, ima pravico odračuniti od svojih kosmatih dohodkov vse stroške, katere je imel v zvezi z oddajo stanovanj, kot n. pr. oglašanje praznega stanovanja, stroške kurjave stanovanj., razsvetljavo, plačo hišnika, zavarovalnino, mala popravila, in druge manjše stroške, ki so v zvezi z oddajo stanovanj.

Ako najemnik stanovanja plača kake davke in ima druge stroške poleg stanarine, katero plača hišnemu posetniku, ima pravico vse te stroške odbiti od skupnih dohodkov kot izredno stanarino. Ako najemnik izvrši kaka popravila ali zgradi kako malo poslopje in plača vse stroške iz svojega žepa, lahko navede v svojem poročilu kot izredni stroški.

Vsak hišni posestnik tudi ima pravico odračuniti gotovi odstotek od vrednosti poslopja kot zmanjšano vrednost poslopja. Toda pri tem se opozarja na to, da je dovoljeno odračuniti zmanjšano vrednost od poslopij, ki služijo obrti ali trgovini ali kakemu drugemu poklicu, od katerega ima davkoplačevalec svoje dohodke. Pri tem so všteti vsi stroji, avtomobili, poljedelski stroji, oprava rudnikov in rudotopilnic, oprava uradov, orodje, katerega rabijo zdravniki, knjige, itd.

NARODNA MEŠČANSKA FEDERACIJA V NOVI ULOGI.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

"Ruski kmetje so zadnje upanje, da ubijejo boljševizem."

Kmalu po teh besedah je pa govornik ves v ognju izrekel tole: "Če priznamo Rusijo, je ravno tako, če dvignemo kvišku roke in se podamo."

Med poslušalci so bili mogoče tudi taki ljudje, ki niso Marksa in Engelsa poznali samo po imenu, zategadelj je bilo pri nekaterih opaziti sarkastični usmev okoli usten, ko je govornik zmetal sovjete, Marksa in Engelsa v en koš.

Ves čas, dokler je trajala diskuzija, niso prizanašali s krepkimi besedami onim biznismanom, ki hočejo, da se odpre trgovina z Rusijo. Prizanešeno ni bilo tudi delavcem.

Končno se je pa na govorniškem odru pokazal James P. Holland, ki je obenem odbornik 'Narodne meščanske federacije' in 'Ameriške delavske federacije.'

Klobasal je razne reči o Rusiji in o ljudeh, ki zahtevajo, da se odpre trgovina z Rusijo. Končno je pa rekel: "Povedati hočem, da organizirano delavstvo noče pripoznanja Rusije. Na zadnjem zborovanju "Centralnega obrtnega in delavskega sveta" v Greater New Yorku so možje glasovali proti vsem predlogom za pripoznanje Rusije."

V tem trenotku je pa bilo razločno slišati ženski glas: "Vi ste izdajalec delavstva. Svet je glasoval za trgovino z Rusijo."

V dvorani so nastali medklici, krik. Holland je postal konfuzen, končno je pa zbral svoje misli in rekel: "Steve Kelly, delegat združenih tiskarskih rokodelstev, ali smo glasovali ali nismo glasovali za priznanje Rusije?"

"Nismo glasovali," je odgovoril njegov prijatelj glasno.

Formula je bila trikrat ponovljena, nekaj minut kasneje je Holland zapustil govorniški oder in je stopal doli po dvorani, kajti njegovo dnevno delo je bilo končano. Ko je stopical z veličanstvom španskega granda mimo sedežev, so vstajale dame, bogato oblečene, našminkane in posute z dragulji in so mu stiskale roko, kakor bi jo stiskale policaju, ki je rešil smrti njih psička, kateri se je zakadil pod voz ulične železnice.

Zbor je končno sprejel rezolucijo, v kateri apelira na republikansko administracijo, naj se upre zahtevi biznismanov in delavcev po otvoritvi trgovine z Rusijo.

ŽELEZNIŠKI MAGNATJE PRITISKAJO NA ŽELEZNIČARJE.

Pittsburgh, Pa. — Pennsylvania železniška družba je stavila svojim uslužbencem ponudbo, da se izrečejo vsi, da ostanejo prostovoljno en ali dva dni v tednu doma in prejmejo pet šestink mezde, če ne, je družba primorana odsloviti dvajset odstotkov železničarjev.

Predlog izgleda sprejemljiv tistemu, ki ne ve, kaj se skriva za tem predlogom. Ta predlog ni nič drugega kot nova metoda za izkoriščanje železničarjev. Če železničarji pristanejo na predlog, ali če družba odpusti dvajset odstotkov delovne moči, bodo železničarji, posebno vlakospremno osobje, morali izvršiti več dela, ker bodo morali opravljati delo za tistih dvajset odstotkov delovnih moči, ki so odvzete, ker družba ne naznanja, da zniža tudi število vlakov. Vsak železničar, ki pripada k vlakospremnemu osobju, bo moral izvršiti za dvajset odstotkov več dela, prejemal bo pa nižjo mezdo.

Samoposebi se razume, da pade varnost na ničlo. Že zdaj se nekaj navadnega železniške nesreče. Ko se zniža delovna moč na železnicah, se bodo nesreče še bolj množile, kajti truden železničar ne more tako vestno opravljati svoje težke službe, kakor če ima potrebni čas za počitek.

Wilmington, Del. — Na južni diviziji pennsylvanske železnice odpuste približno dva tisoč pet sto železničarjev, ker je bila izdana odredba, da se odpusti dvajset odstotkov delovne moči. V tej diviziji je nastavljenih šestnajst tisoč železničarjev.

PRIPRAVLJENI ZA ODHOD IZ DOMOVINE

so potniki, ki potujejo s posredovanjem hrvatskega bankirja Zare. Tu so dokazi, kako točno se dela v URADU Henry C. Zare v Zagrebu za hitro potovanje potnikov v Ameriko.

Tu je slika našega zastopnika, in prepričajte se!

Naš zastopnik TOŠE, ki prihaja iz Zagreba z veliko skupino naših potnikov.

HITITE Z DOBAVO SVOJCEV, ker je sedaj naš bankir ZARO odprl veliki urad v Zagrebu, v katerem preskrbljuje potnikom hitro in točne potne liste, preskrbi uradna potrdila (vizume) in sploh vse, kar je potrebno za potovanje. Za Zarove potnike je preskrbljen poseben parobrod, da jih pripelje v Ameriko.

Ne odlašajte, ker izšel bode v kratkem času zakon, ki bo zabranil naseljevanje v Ameriko! Samo oni, ki se bodo pravočasno prijavili, bodo dobili dovoljenje.

PISMENO JAMSTVO

Vam daje bankir ZARO, da preskrbi dohod vašim sorodnikom in ako bi ne mogli priti, Vam vrne denar. 29. decembra t. l. odide naš zastopnik TOŠE z veliko skupino Zarovih potnikov. Vse je že vrejeno za druge transportacije v januarju, torej bili te, da se pravočasno vplačete, drugače bodete morali skoro gotovo dolgo časa čakati vsled prevelikega števila potnikov in pomanjkanja prostora na parobrodih. Zaro je nakupil večje število prostorov na raznih parobrodih za svoje potnike.

To pismo je dokaz, v kratkem pa bodete videli sliko naših potnikov, ki bodo v kratkem dospeli v New York. In vse bode služilo kot najboljši dokaz, kako naš bankir ZARO hitro in gotovo preskrbi svoje potnike.

Čitajte to pismo in se prepričajte!

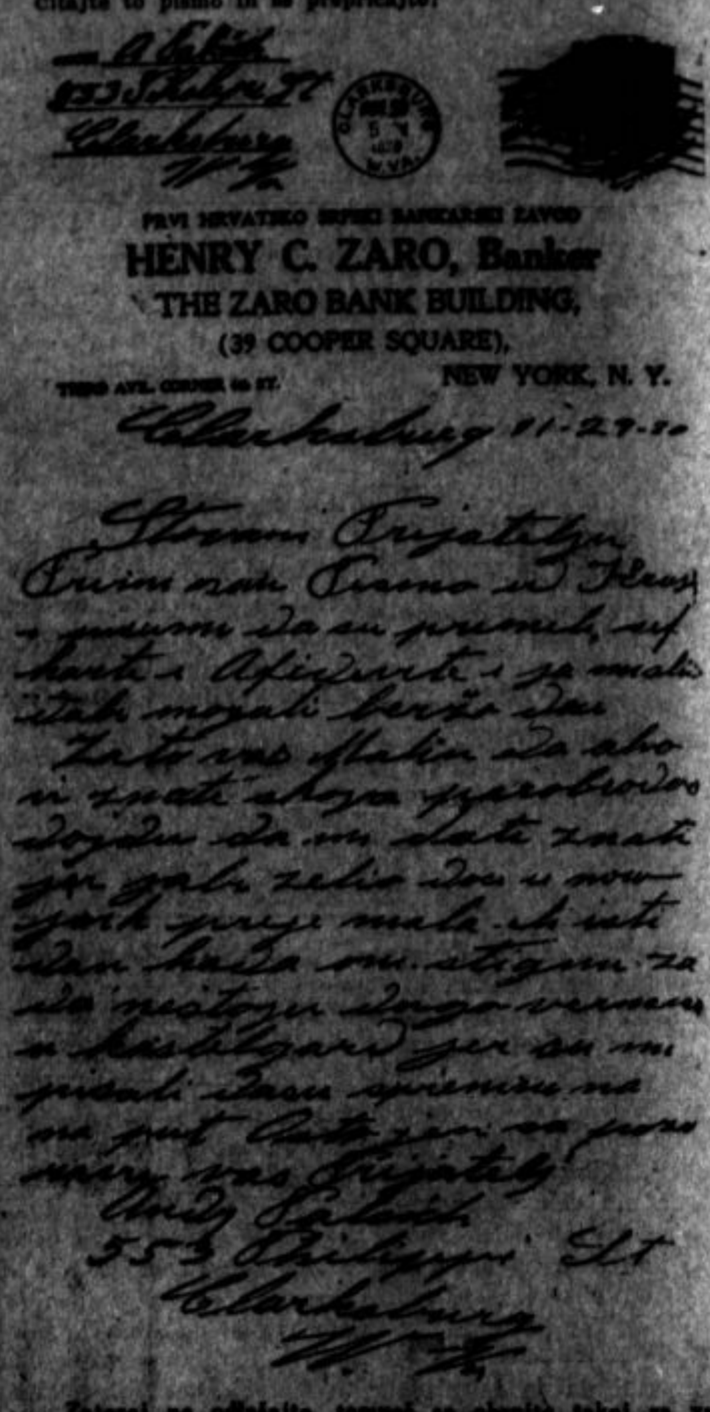
PRVI HRVATSKO SRPSKI BANKARSKI ZAVOD
HENRY C. ZARO, Banker
THE ZARO BANK BUILDING,
(39 COOPER SQUARE),
THIRD AVE. CORNER 8th ST.
NEW YORK, N. Y.
Clarksburg 11-29-20
Štovani Prijatelju
553 Philippi St
Clarksburg
W. Va.

Zatorej ne odlašajte, temveč se obrnite takoj za vsa potrebna pojasnila na Hrvatskega Državno Pooblaščenega Bankirja

HENRY C. ZARO,

39 COOPER SQUARE, Telephone No.: ORCHARD 9997. NEW YORK, N. Y.

SAMA.

Povest. — Spisal F. S. Finžgar.

(Nadaljevanje.)

"Grozil Vam je!"

"Grozil!"

"Da Vas prežene!"

Minka je rahlo pobledela.

"Tako!"

Ko je izginila bledost in ji zaplula živa rdečica v lice, je stisnila belo pest, oči so se ji zasvetile kakor ogenj — in dvignila je roko:

"Naj me le preganja! Toda. . ."

Takrat so se nenadoma odprle duri in je vstopila Mara. Minka je z očmi namignila Aleni, naj molči.

Mara je nesla dvignjeno razglednico. Ko je zagledala Aleno, ji je roka omahnila — pa se spet hitro dvignila.

"Poglejta, kvadriga z državne zbornice. Ha, s takimile konjci bi človek sfrčal v svet!"

"Torej Ivan bo mož beseda, da ti pošlje zbirko dunajskih monumentov?"

"Mm," je mrdnila Mara. "Mož beseda, kdo ve. Brest je bolj beseda kakor pa mož. Meni je vseeno."

Ob tem je merila z očmi Aleno, ki je bila navidez hladna in je mirno gledala sliko. V srcu pa jo je vendar nekaj jezilo in greblo, da bi bila z veseljem raztrgala to razglednico, kakor je prejšnji večer svojo, po kateri ji je bilo sedaj pravzaprav žal.

"Mara, poldne zazvoni takoj. Spremiva Aleno!"

"Pojdimo!"

Vse tri so se prijele za roke in šle skozi vas proti Smrekarju.

Tistega dne Smrekarja ni bilo pri obedu. Alena ni nalašč vprašala, kje je, pa ji je žena sama od sebe razlagala, da se je odpeljal s koleljem zaradi kupčije v Mirni dol, da ga pred nočjo ne bo in bržkone še zvečer ne.

"Noč ga bo dala, vem, dobro vem. Ne veste, Alena, kako je takole kupčijsko življenje nemirno. Res se zasluži nekaj! Toda to trpljenje in te večne skrbi in strah zanj. Brez denarja seveda ne hodi po svetu — in kadar gre, ne zatisnem očesa, dokler se ne vrne. Vedno me skrbi, da ne bi nekoč zvedela: Smrekarja so ubili, oropali. Trpljenje, gospodična, je ta kruh — in ljudje nam ga zavidajo."

Ob tem pripovedovanju se je Aleni vzbujal sum, da je tudi ona zapletena v goljufivo stvar, ki jo snujeta Štefan in Jok, in je zato dvomila o iskrenosti takega govorjenja. Sodila je, da cika nevoščljivost na Minko zaradi pisma. Zato se ni mogla ogreti ob tem pogovoru in se je bavila kar največ z Viktorjem.

Po pouku jo je gospa povabila na polje. Megla se je razkadila in žolto jesensko solnce je obsijalo poljane.

Viktor je gnal ovčke in pripovedoval, kako jih je v sanjah prodajal, mati se mu je smejala, vmes pa razlagala Aleni, kam so sejali ozimino, koliko so pridelali krompirja in koruze. Ko so prišli do obdelane njive, kjer so orali praho, so krenili na gozdno pot — in se vrnili domov šele o mraku.

Smrekarica je prav vedela. — Štefana ni bilo domov do mraka in ga ni bilo do večerje. Alena se je oprostila, da mora pisati staršem, in šla v svojo sobo.

Tu je razgrnila še enkrat predse pismo, ki ga je nosila ves dan v žepu in ga med dnem prebrala le v naglici. Nič posebnega, je mislila. Ko je pa v tihi noči ležalo pismo pred njo in so gledale vanje te okorne poteze materine roke, iz katerih je dihala ljubezen, tista pristna in neponarejena ljubezen staršev, je občutila, da je materino pismo na otroka, ki biva v tujini, vendar — nekaj posebnega. Stavek za stavkom je brala, počasi, kakor bi bile svete te besede. Takole je pisala mati:

Preljuba moja Alenčica!

Ne morem si kaj, da bi Te koj prvi dan ne obiskala s par vrsticami svojega pisanja in te povprašala, kako se Ti kaj godi, ali si živa in zdrava, ali Ti je kaj dolgčas in če kaj hudo jokaš. Midva z očetom sva tako žalostna, ker Te ne vidiva in ne slišiva. Kamorkoli pogledava, Alenčke le ni. Kličeva in iščeva, nikjer Te ni. Opoldne sem skuhala jabolčni štrukelj, kakor si ga Ti rada jedla; sem mislila, zdajle bo pritekla — oh, pa Te ni bilo, ker Te ni več. Vse sva morala sama snesti, in šele zvečer sva jedla in se potlej z žalostnim srcem in objokanimi očmi spat odpravila. Tudi Tvoj kanarček je močno žalosten, ker Te več ne vidi. Na vrata kljuje in pravi: Kje je pa moja gospodična? Pa sem mu povedala, da si šla daleč proč, čez hribe in doline in vinske gore, čez bistre potoke in ravno polje.

Preljuba Alenčica, piši nama, brž piši: saj vem, da si že pisala, kakor si obljubila. Midva vsako uro skrbno na Te misliva, tudi Ti noben dan ne pozabi na naju in na Boga in na Marijo.

Tako! Z Bogom! Tvoja mati in Tvoj oče do groba in še onkraj groba.

Aleni je bilo tesno pri srcu in vest ji je očitala greh, ker ni pisala. Naglo je segla po belem listu — pero je začelo drseti po beli poli — tuji svet je ginil izpred nje — duša je vasovala pri očetu in materi . . .

Ko je pihnila luč, so se oglasile stopinje iz obednice — nekdo je plosknil z roko in se zasmejal — potem pa je bilo grčanje, kakor Jokov smeh.

Alena je potegnila odejo čez glavo.

(Dalje.)

TEKOM TREH TEDNOV

se izplačujejo denarne pošiljatve v stari domovini poslane po

SLAVONIC IMMIGRANT BANK,

ki je pod neposrědno kontrolo bančnega ministrstva države New York.

Kdor z našim posredovanjem pošlje denar svojcem v staro domovino ga izplačamo naslovniku v teku treh tednov. Po nam poslani denar se izplačuje v nakazanem znesku brez kakšnega odbitka za kakršnekoli stroške. Obstoje sicer Banke ki računajo stroške za pošiljanje pošiljalcu in prejemniku, a mi ne računamo nobenih stroškov za to. Cene, ki Vam jih nudimo v jugoslovanskih kronah ali dinarjih izplačujemo v celoti in ne računamo za to nobenih stroškov.

Naša Banka je Državna Banka s vplačanim kapitalom od 100.000.00 dolarjev in vplačanim rezervnim fondomod 30.000.00 dol. in ta cel kapital in rezervni fond je poroštvo za gotovo in točno izplačilo poslanega denarja v starem kraju v teku treh tednov. Vsa izplačevanja denarja v Jugoslaviji nadzoruje osebno naš tam nahajajoči se glavni blagajnik g. Pavlovič.

Razun najhitrejšega in najtočnejšega pošiljanja denarja prodajamo

PREVOZNE LISTKE ZA VSE PARNIKE

preko Atlantskega oceana, Sredozemskega morja. Neposredni smo zastopniki vseh parniških društev in pri nas lahko dobite najboljši prostor na parniku, ako nam to za časa naznanite.

Dobivamo potnike iz starega kraja v Ameriko in vam dajemo vsa navodila za to brezplačno.

Pripravljamo potnikom pase (potna dovoljenja) za stari kraj in pomagamo dobiti vse druge k temu potrebne spise.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street, New York, N. Y.